

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/155/2018
Identifikačné číslo spisu:	6115215642
Dátum vydania rozhodnutia:	29.10.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Branislav Král
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:6115215642.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Tatra-Leasing, s. r. o., IČO: 31 326 552, so sídlom v Bratislave, Černyševského 50, zastúpeného advokátskou kanceláriou SEDLAČKO & PARTNERS, s. r. o., IČO: 36 853 186, so sídlom v Bratislave, Štefánikova 8, proti žalovanému C.. S. R., nar. XX. D. XXXX, bývajúcemu v J.i. D. XXXX/XX, zastúpenému JUDr. Andreou Forgáčovou, advokátkou so sídlom v Banskej Bystrici, Dolná Strieborná 2, o zaplatenie 13 931, 20 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 12 C 301/2015, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 27. februára 2018 sp. zn. 13 Co 180/2016, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 27. februára 2018 sp. zn. 13 Co 180/2016 a rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica z 12. januára 2016 č. k. 12 C 301/2015-84 z r u š u j e a vec vracia Okresnému súde Banská Bystrica na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Banská Bystrica (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 12. januára 2016 č. k 12 C 301/2015-84 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal voči žalovanému zaplatenia sumy 13 931, 20 eur s príslušenstvom titulom nesplatenej časti istiny spotrebiteľského úveru č. XXXXXXXXX, neuhradených splátok úveru do vyhlásenia jeho predčasnej splatnosti, náhrady škody prevyšujúcej zmluvnú pokutu, zmluvnej pokuty a nákladov spojených s vymáhaním pohľadávky. Žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanému náhradu trov konania vo výške 1 498,45 eur.

2. Vykonaným dokazovaním súd prvej inštancie zistil, že strany sporu uzavreli dňa 8. januára 2014 zmluvu o poskytnutí spotrebného úveru č. XXXXXXXXX, s tým, že sa jednalo o zmluvu o viazanom spotrebiteľskom úvere podľa § 15 ods. 1 v spojení s § 15 ods. 2 písm. b/ bod 2 zákona o spotrebiteľských úveroch. Dojednaný spotrebiteľský úver bol žalobcom, ako dodávateľom finančných prostriedkov, poskytnutý žalovanému, ako spotrebiteľovi, výhradne na financovanie kúpy konkrétneho tovaru, a to motorového vozidla označeného v článku II. zmluvy. Kúpnu zmluvu na predmet financovania (motorové vozidlo), súd vyhodnotil ako absolútne neplatný právny úkon (§ 37 ods. 2 Občianskeho zákonníka), nakoľko predávajúci v čase jej uzavretia nebol vlastníkom motorového vozidla (jednalo sa o „odcudzené“ motorové vozidlo). Na základe uznesenia Okresného riaditeľstva Policajného

zboru v Bratislave, Obvodného oddelenia Karlova Ves, číslo ČVS:ORP-426/KV-B4-2015 z 5. decembra 2015, bolo predmetné motorové vozidlo vydané jeho skutočnému vlastníkovi - poisťovní so sídlom v Nemeckej spolkovej republike. Predmet financovania teda bol žalovanému odobratý orgánmi činnými v trestnom konaní.

3. Uviedol, že z dôvodu absolútnej neplatnosti právneho úkonu (kúpnej zmluvy), vznikla účastníkom tejto zmluvy povinnosť vrátiť druhému všetko, čo podľa nej dostal (§ 457 Občianskeho zákonníka). Žalovaný, ako kupujúci, vydal predmet kúpy orgánom činným v trestnom konaní, ktoré ho následne vydali jeho skutočnému vlastníkovi, čím sa zbavil svojej povinnosti podľa § 457 Občianskeho zákonníka aj voči predávajúcemu. S poukazom na ust. § 15 ods. 3 zákona o spotrebiteľských úveroch, následne vyhodnotil, že zmluva o viazanom spotrebiteľskom úvere uzatvorená medzi žalobcom a žalovaným zanikla. Poukázal na to, že žalovaný nemohol odstúpiť od kúpnej zmluvy, nakoľko od absolútne neplatného právneho úkonu odstúpiť nemožno. Súčasne konštatoval, že nakoľko došlo k zániku zmluvy o viazanom spotrebiteľskom úvere podľa § 15 ods. 3 zákona o spotrebiteľských úveroch a žalovaný (spotrebiteľ) vrátil tovar (motorové vozidlo) predávajúcemu (v danom prípade vlastníkovi motorového vozidla prostredníctvom orgánov činných v trestnom konaní), vrátenie poskytnutých peňažných prostriedkov si mali podľa § 15 ods. 5 zákona o spotrebiteľských úveroch navzájom vyporiadať medzi sebou veriteľ (žalobca) a predávajúci (X. D.). K argumentácii žalobcu o tom, že ustanovenia zmluvy o viazanom spotrebiteľskom úvere vylučujú žalobcu „z nárokov na právne či faktické vady predmetu financovania“, súd uviedol, že tieto sú pre rozpor s ust. § 15 zákona o spotrebiteľských úveroch absolútne neplatné v tých častiach, v ktorých vylučujú žalovaného ako spotrebiteľa z nárokov, ktoré mu dotknuté ustanovenie priznáva. Uviedol, že ust. § 15 ods. 5 priamo uvádza následky zániku zmluvy o viazanom spotrebiteľskom úvere v prípade vrátenia predmetu financovania, pričom takýmto následkom je, že vysporiadanie vrátenia poskytnutých peňažných prostriedkov vykonajú navzájom žalobca (dodávateľ) s predávajúcim, a to bez účasti žalovaného (spotrebiteľa). V danom prípade boli aj samotné peňažné prostriedky z poskytnutého úveru v plnej výške pripísané na účet predávajúceho (nie žalovaného) na úhradu kúpnej ceny. Z týchto dôvodov súd žalobu zamietol z dôvodu nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 OSP.

4. Na odvolanie žalobcu, Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom 27. februára 2018 sp. zn. 13 Co 180/2016 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanému priznal proti žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie (§ 387 ods. 1, 2 CSP). Na zdôraznenie správnosti rozhodnutia prvoinštančného súdu uviedol, že žalobca uzatvoril so žalovaným zmluvu o poskytnutí spotrebného úveru č. XXXXXXXXX, na základe ktorej bol žalobcom žalovanému poskytnutý spotrebný úver vo výške 14 000,- eur na kúpu predmetu financovania - osobného vozidla Volkswagen Multivan 2,5 TDI Highline, jazdené, rok výroby 2008, číslo podvozku: F.. Dodávateľom predmetu financovania bol predávajúci X. D.. Žalovaný riadne a včas uhradil splátky spotrebného úveru do 13. mája 2014. Žalobca listom z 24. septembra 2014 vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru ku dňu 24. septembra 2014, z dôvodu nedodržania termínov splatnosti jednotlivých splátok úveru a oznámil začatie výkonu zabezpečovacieho prevodu práva. Okresným riaditeľstvom Policajného zboru v Banskej Bystrici, odbor kriminálnej polície, bola podľa § 21 ods. 1 zák. č. 171/1993 Z.z. dňa 2. marca 2015 zaistená vec žalovaného, motorové vozidlo VW Multivan 2,5 TDI, VIN: F., a to na základe dožiadania OR PZ Bratislava z 26. februára 2015. Z obsahu spisu vyplynulo, že žalovaný ako kupujúci uzatvoril s predávajúcim X. D. kúpno-predajnú zmluvu dňa 8. januára 2014, ktorej predmetom bol prevod vlastníckeho práva k motorovému vozidlu Volkswagen Multivan, rok výroby 2008, číslo karosérie: F., za kúpnu cenu 20 000,- eur. Žalovaný uhradil, ako vyplynulo z výdavkového pokladničného dokladu z 8. januára 2014 Zdenkovi Spišiakovi 6 000,- eur za kúpu motorového vozidla Volkswagen Multivan. Predmetné motorové vozidlo bolo 2. marca 2015 zaistené žalovanému, pričom po expertíznom skúmaní bolo zistené, že zaistená vec je odcudzenou vecou, ktorej majiteľom bola spoločnosť Allianz Versicherungs - AG, ktorej aj bolo predmetné motorové vozidlo vrátené podľa § 97 ods. 1 Trestného poriadku.

5. Odvolací súd bol potom v zhode so súdom prvej inštancie názoru, že zmluva o poskytnutí

spotrebného úveru č. XXXXXXXXX z 8. januára 2014, bola zmluvou o viazanom spotrebiteľskom úvere, kedy žalovaný viazal účel použitia spotrebného úveru na kúpu predmetu financovania - osobného vozidla Volkswagen Multivan 2,5 TDI Highline, jazdené, rok výroby 2008, pričom táto nepochybne upravovala vzťahy, ktoré vznikli na základe konsenzuálneho dojednanie režimu spotrebiteľskej zmluvy, pričom i samotná zmluva odkazovala na príslušné ustanovenia zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch. Predmetná zmluva bola potom nepochybne viazaná (vychádzajúc zo samotného účelu použitia spotrebného úveru na kúpu predmetu financovania motorového vozidla) i na posúdenie otázky platnosti resp. neplatnosti, samotnej kúpno-predajnej zmluvy z 8. januára 2014. Súd prvej inštancie preto postupoval správne, keď z dôvodu absolútnej neplatnosti kúpnej zmluvy (§ 37 ods. 2 Občianskeho zákonníka), v zmysle zásady, že nikto nemôže previesť na iného viac práv ako má on sám („nemo plus iuris transfere potest quam ipse habet“), ako aj vzhľadom na viazanosť spotrebiteľského úveru na konkrétnu kúpu predmetu financovania presne špecifikovaného osobného motorového vozidla, aplikoval na vec ust. § 15 ods. 3 zákona o spotrebiteľských úveroch. Správny bol potom i jeho záver, že takáto zmluva o viazanom spotrebiteľskom úvere zanikla podľa § 15 ods. 3 o spotrebiteľských úveroch.

6. Odvolací súd ďalej poukázal i na ustálenú súdnu prax v otázke možnosti odstúpenia od zmluvy (R 22/1976, sp. zn. 4 Cdo 111/2008, 1 Cdo 48/2010) podľa ktorej, odstúpiť možno iba od zmluvy, ktorá bola uzatvorená platne. Za nedôvodnú považoval odvoláciu námietku žalobcu v otázke pasívnej vecnej legitimácie žalovaného. V tomto smere uviedol, že od žalovaného nebolo možné spravodlivo požadovať vrátenie vozidla, nakoľko tento nemal vozidlo vo svojej držbe práve z dôvodu, že 2. marca 2015 mu bolo zaistené na základe dožiadania OR PZ Bratislava z 26. februára 2015 a na základe uznesenia Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Bratislave, obvodné oddelenie Karlova Ves číslo ČVS: ORP-426/KV-D4-2015 z 5. decembra 2015 bolo vrátené spoločnosti Allianz Versicherungs - AG, ktorá žiadala o jeho vydanie. Týmto si žalovaný, i podľa názoru odvolacieho súdu, ako kupujúci na základe absolútne neplatnej zmluvy, splnil svoju povinnosť vec vydať v zmysle § 457 Občianskeho zákonníka (R 4/1988). Z týchto dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 s použitím § 362 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP.

7. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie. Navrhol, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zmenil tak, že žalovanému uloží povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 13 931,20 eur s príslušenstvom. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Rozhodnutie odvolacieho súdu podľa neho záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu riešená, a to či „zaniká zmluva o viazanom spotrebiteľskom úvere podľa § 15 ods. 3 zák. č. 129/2010 Z.z. v prípade, ak je zmluva o kúpe tovaru alebo o poskytnutí služby neplatná, pričom cena tovaru alebo služby bola aspoň z časti hrazená spotrebiteľským úverom“, a ďalej, či „je v konaní o vysporiadaní nárokov zo zmluvy o viazanom spotrebiteľskom úvere, vzhľadom na § 15 ods. 5 zák. č. 129/2010 Z.z. pasívne vecne legitimovaný predávajúci aj v prípade, ak došlo k zániku zmluvy iným spôsobom ako podľa § 15 ods. 3 zák. č. 129/2010 Z.z.“. Za nesprávne považoval právne posúdenie veci odvolacím súdom (i súdom prvej inštancie) v otázke zániku zmluvy o viazanom spotrebiteľskom úvere, kedy nesúhlasil s tvrdením, že táto podľa ust. § 15 ods. 3 zák. č. 129/2010 Z.z. zaniká v prípadoch absolútnej neplatnosti samotnej zmluvy o kúpe tovaru. Mal za to, že aj keď je zmluva o kúpe tovaru alebo poskytnutí služby neplatná, zmluva o viazanom spotrebiteľskom úvere podľa cit. ustanovenia nezaniká. Zároveň nesúhlasil ani s právnym názorom odvolacieho (i prvoinštančného) súdu v otázke pasívnej vecnej legitimácie žalovaného, keď podľa neho oba súdy nesprávne za pasívne vecne legitimovaného (s poukazom na ust. § 15 ods. 5 zák. č. 129/2010 Z.z.) považovali samotného predávajúceho z kúpnej zmluvy, ktorý však nebol stranou zmluvy o viazanom spotrebiteľskom úvere, ale len kúpnej zmluvy. Poukázal na to, že ust. § 15 ods. 5 zák. č. 129/2010 Z.z. upravuje spôsob vysporiadania len v prípade, ak k zániku zmluvy o viazanom spotrebiteľskom úvere došlo v súlade s § 15 ods. 3 cit. zákona, t. j. len v dôsledku odstúpenia od zmluvy o kúpe tovaru alebo poskytnutí služby zo strany kupujúceho. Ustanovenie § 15 ods. 3 teda nerieši zánik zmluvy v prípade iných spôsobov ukončenia zmluvy, ani prípad, ak je zmluva, ktorá má tvoriť so zmluvou o viazanom spotrebiteľskom úvere jeden celok, absolútne neplatná. Súdy ani v otázke pasívnej vecnej legitimácie neakcentovali hypotézu § 15 ods. 5, podľa ktorej sa vysporiada žalobca s predávajúcim len vtedy, ak došlo k zániku zmluvy o viazanom spotrebiteľskom úvere. Toto ustanovenie

sa pritom neviaže na akýkoľvek zánik zmluvy, ale výlučne na zánik zmluvy o viazanom spotrebiteľskom úvere v dôsledku odstúpenia od kúpnej zmluvy v zmysle § 15 ods. 3. V danej veci však žalovaný od zmluvy o viazanom spotrebiteľskom úvere neodstúpil a preto nešlo o spor o vysporiadanie zmluvy o viazanom spotrebiteľskom úvere podľa § 15 ods. 5. Mal za to, že ak predmetom sporu nebolo vysporiadanie práv a povinností strán po zániku zmluvy o poskytnutí spotrebného úveru podľa § 15 ods. 3, nemožno žalobu zamietnuť z dôvodu nedostatku pasívnej vecnej legitímácie v dôsledku aplikácie § 15 ods. 5.

8. V ďalšom žalobca poukazoval na to, že ak bola kúpna zmluva od počiatku neplatná, tak platí, že v čase uzavretia zmluvy o viazanom spotrebiteľskom úvere neexistovala taká zmluva, ktorá by so zmluvou o viazanom spotrebiteľskom úvere tvorila jeden obchodný celok. Nakoľko však kúpna zmluva a zmluva o viazanom spotrebiteľskom úvere nie sú zmluvami závislými, zmluva o viazanom spotrebiteľskom úvere vznikla napriek tomu, že kúpna zmluva od počiatku neexistovala. Z tohto dôvodu bola zmluva o viazanom spotrebiteľskom úvere uzavretá platne a na jej základe skutočne došlo k poskytnutiu spotrebného úveru. Podľa žalobcu nespôsobilý predmet kúpy, uvedený v zmluve o viazanom spotrebiteľskom úvere z dôvodu, že žalovaný nadobúdala túto vec od domnelého majiteľa, nemôže spôsobiť absolútnu neplatnosť zmluvy o viazanom spotrebiteľskom úvere, pretože v čase uzavretia zmluvy predmetné vozidlo existovalo, existovala právna aj faktická možnosť uzavretia zmluvy o viazanom spotrebiteľskom úvere na financovanie nadobúdaného vozidla. Žalobca bol potom povinný financovanie poskytnúť bez ohľadu na to, s kým bola kúpna zmluva pôvodne uzavretá. Súd sa tak vo svojich rozhodnutiach vôbec nezaoberali otázkou platnosti/neplatnosti zmluvy o viazanom spotrebiteľskom úvere, ale len skonštatovali jej zánik s poukazom na § 15 ods. 3. Zároveň mal za to, že pokiaľ neboli splnené podmienky na aplikáciu § 15 ods. 3, zmluva o viazanom spotrebiteľskom úvere mohla byť ukončená len z dôvodov stanovených zákonom alebo dohodnutých v zmluve, ale nemohla zaniknúť ex lege s poukazom na § 15 ods. 3.

9. Žalobca tvrdil, že vysporiadanie podľa § 15 ods. 5 sa nevzťahuje na nároky uplatnené žalobou, ale len na vysporiadanie poskytnutých finančných prostriedkov medzi veriteľom a predávajúcim. Táto úprava sa teda nepoužije na všetky ostatné situácie vysporiadania vzájomných vzťahov, ale len na prípady zániku zmluvy o viazanom spotrebiteľskom úvere odstúpením od kúpnej zmluvy. V ostatných prípadoch sa právne vzťahy vysporiadajú podľa všeobecnej úpravy. Nakoľko predmetom sporu nebolo vysporiadanie práv a povinností strán po zániku zmluvy o viazanom spotrebiteľskom úvere podľa § 15 ods. 3, keďže táto zmluva zanikla iným spôsobom, žalobca nemohol žiadať vysporiadanie od predávajúceho, a to ani v prípade, ak žalovaný vydal predmet kúpy orgánom činným v trestnom konaní. Ak potom predmetom žaloby boli iné nároky ako nárok na vrátenie zaplatenej kúpnej ceny, nemohol súd žalobu zamietnuť z dôvodu nedostatku pasívnej vecnej legitímácie, z dôvodu, že ich mal žalobca žiadať od predávajúceho v zmysle § 15 ods. 5.

10. Žalovaný vo svojom vyjadrení navrhol dovolanie odmietnuť. V celom rozsahu sa stotožnil s právnymi závermi súdov nižších inštancií, ktorých rozhodnutia považoval za vecne správne. Zdôraznil, že práve pochybením žalobcu, ktorý si neoveril pri podpise zmlúv kontrolu originality a nepredložil súdu dôkaz o tom, že konal s odbornou starostlivosťou pri podpise zmluvy, konal na škodu žalovaného, ktorý nemal absolútne žiadnu vedomosť o tom, že vozidlo bolo kradnuté, a toto musel odovzdať orgánom činným v trestnom konaní. Takýto spor nemôže ísť na škodu žalovaného, keď nie je ani vlastníkom vozidla, týmto nedisponuje, nie je v jeho držbe, nie je mu umožnené toto užívať, a teda nie je ani spravodlivé od neho požadovať plnenie z iného nároku, ktorý má žalobca voči osobe predávajúceho. Žalovaný peňažné prostriedky na predmet kúpy nikdy neobdržal, v súčasnosti nemá a v budúcnosti ani mať nebude motorové vozidlo, pričom do tejto situácie sa nedostal vlastným zavinením. Žalobca si mal uplatniť plnenie od predávajúceho, ktorý obdržal od žalobcu peňažné prostriedky z predmetnej zmluvy o spotrebnom úvere.

11. Žalobca v dovolacej replike uviedol, že financované motorové vozidlo a jeho dodávateľa si vybral žalovaný, ktorý len požiadal žalobcu o financovanie konkrétneho vozidla. Preto zodpovednosť za financovanie vozidla nadobudnutého od nevlastníka musí znášať výlučne žalovaný, ktorý dal žalobcovi

pokyn na vyplatenie kúpnej ceny predávajúcemu. Pokiaľ žalovaný zaplatil predávajúcemu sumu 20 000,-eur titulom kúpy vozidla, ktoré nenadobudol, mal právo žiadať od predávajúceho späť celú kúpnu cenu ako bezdôvodné obohatenie. Žalobca nežiada od žalovaného žalovanú sumu z titulu zániku zmluvy o viazanom spotrebiteľskom úvere, ale z dôvodu vyhlásenia mimoriadnej splatnosti pre porušenie povinnosti žalovaného uhrádzať jednotlivé splátky.

12. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je prípustné a tiež dôvodné.

13. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

14. Žalobca zastáva názor, že jeho dovolanie je prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP (z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom), v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (písm. a/), ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (písm. b/), alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (písm. c/).

15. V prípade uplatnenia dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, je riadne vymedzenie tohto dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 ods. 2 CSP nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sa pri jej riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP) alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c/ CSP).

16. O tom, či je daná prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP (a to z hľadiska všetkých troch procesných situácií upravených v uvedenom ustanovení pod písmenom a/ až c/) rozhoduje dovolací súd, pričom závery o (ne)prípustnosti dovolania prijíma na základe dôvodov uvedených dovolateľom (porovnaj § 432 CSP). Výsledok posúdenia prípustnosti dovolania je teda podmienený tým, ako dovolateľ súdu vysvetlí, konkretizuje a doloží, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky.

17. Ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, dopadá na situáciu, v ktorej určitá právna otázka ešte nebola dovolacím súdom riešená (preto ani nedošlo k ustáleniu jeho rozhodovacej praxe).

18. Za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu treba považovať predovšetkým rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierke stanovísk a rozhodnutí Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, vydávanej Najvyšším súdom Slovenskej republiky od 1.1.1993 s pôvodným názvom Zbierka rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky (pokiaľ neboli v neskoršom období judikátorne prekonané), ako i rozhodnutia najvyššieho súdu, v ktorých bol opakovane potvrdený určitý právny názor, alebo výnimočne aj jednotlivé rozhodnutie, pokiaľ neskôr vydané rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v tomto rozhodnutí nespochybnili, prípadne ich akceptovali a vecne na ne nadviazali. Vzhľadom na účel právnej úpravy dovolania, ktorým je v prípade dovolacieho dôvodu spočívajúceho v nesprávnom právnom posúdení veci predovšetkým riešenie doteraz neriešených otázok

zásadného právneho významu, do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 CSP treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I, II. a IV vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986 (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. januára 2018 sp. zn. 6Cdo/29/2017, prijatý ako judikát R 71/2018).

19. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej neviedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

20. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). V dôsledku viazanosti dovolacieho súdu dovolacím dôvodom neskúma dovolací súd správnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

21. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

22. Žalobca v dovolaní uvádza, že ním napadnuté rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci v takých právnych otázkach, ktoré ešte neboli dovolacím súdom riešené (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP). Tieto otázky žalobca formuloval nasledovne: „zaniká zmluva o viazanom spotrebiteľskom úvere podľa § 15 ods. 3 zák. č. 129/2010 Z.z. v prípade, ak je zmluva o kúpe tovaru alebo o poskytnutí služby neplatná, pričom cena tovaru alebo služby bola aspoň z časti hradená spotrebiteľským úverom?“, a ďalej, či „je v konaní o vysporiadanie nárokov zo zmluvy o viazanom spotrebiteľskom úvere, vzhľadom na § 15 ods. 5 zák. č. 129/2010 Z.z. pasívne vecne legitimovaný predávajúci aj v prípade, ak došlo k zániku zmluvy iným spôsobom ako podľa § 15 ods. 3 zák. č. 129/2010 Z.z.?“. Súd nižších inštancií tieto právne otázky (podľa žalobcu nesprávne) vyhodnotili tak, že zmluva o viazanom spotrebiteľskom úvere zaniká podľa ust. § 15 ods. 3 zák. č. 129/2010 Z.z. i v prípade absolútnej neplatnosti samotnej zmluvy o kúpe tovaru, pričom s poukazom na ust. § 15 ods. 5 cit. zákona, žalovaný nebol ohľadne uplatnených nárokov v tomto spore pasívne vecne legitimovaný (ale ním bol predávajúci motorového vozidla). S týmto právnym posúdením žalobca nesúhlasil, pričom mal za to, že aj keď bola zmluva o kúpe tovaru neplatná, zmluva o viazanom spotrebiteľskom úvere podľa cit. ustanovenia nezanikla, pričom pasívne vecne legitimovaným ohľadne uplatnených nárokov mohol byť jedine žalovaný, ako zmluvná strana zmluvy o viazanom spotrebiteľskom úvere (predávajúci bol výlučne zmluvnou stranou kúpnej zmluvy). Žalobca v tomto smere poukazoval na to, že ust. § 15 ods. 5 zák. č. 129/2010 Z.z. upravuje spôsob vysporiadania len v prípade, ak k zániku zmluvy o viazanom spotrebiteľskom úvere

došlo v súlade s § 15 ods. 3 cit. zákona, t. j. len v dôsledku odstúpenia od zmluvy o kúpe tovaru alebo poskytnutí služby zo strany kupujúceho. Ustanovenie § 15 ods. 3 teda nerieši zánik zmluvy v prípade iných spôsobov ukončenia zmluvy, ani prípad, ak je zmluva, ktorá má tvoriť so zmluvou o viazanom spotrebiteľskom úvere jeden celok, absolútne neplatná. Aj ustanovenie § 15 ods. 5 cit. zákona (t. j. vysporiadanie nárokov priamo medzi žalobcom a predávajúcim, bez účasti žalovaného ako spotrebiteľa) dopadá len na prípady zániku zmluvy o viazanom spotrebiteľskom úvere v dôsledku odstúpenia od kúpnej zmluvy. V danej veci však žalovaný od zmluvy o viazanom spotrebiteľskom úvere neodstúpil a preto nešlo o spor o vysporiadanie zmluvy o viazanom spotrebiteľskom úvere podľa § 15 ods. 5 cit. zákona.

23. Dovolací súd v prvom rade upriamuje pozornosť na skutočnosť, že žalobca si žalobou uplatnil nároky na nesplatenú časť istiny úveru (10 770,57 eur), neuhradené riadne splátky úveru (2 241,84 eur), náhradu škody - ušlý zisk, prevyšujúcu zmluvnú pokutu (639,21 eur), zmluvnú pokutu (99,58 eur), ako aj nárok na zaplatenie nákladov spojených s vymáhaním pohľadávky, a to všetko titulom vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru, z dôvodu porušenia zmluvnej povinnosti žalovaným, tento splácať riadne a včas. Súdny nižších inštancií pri svojom rozhodovaní však vychádzali z iných, hoci súvisiacich, skutkových okolností prípadu, keď riešili skôr otázky vrátenia kúpnej ceny za motorové vozidlo resp. otázky vysporiadania nárokov z bezdôvodného obohatenia titulom absolútne neplatnej kúpnej zmluvy (§ 457 Občianskeho zákonníka). Vychádzali z toho, že žalovaný si splnil svoju vzájomnú povinnosť vydať (vrátiť) vec z takejto neplatnej kúpnej zmluvy predávajúcemu (tým, že táto mu bola políciou odňatá a vrátená skutočnému vlastníkovi), a hoci žalovaný nemohol odstúpiť od kúpnej zmluvy (z dôvodu, že od absolútne neplatného právneho úkonu odstúpiť nemožno), súčasne vyhodnotili, že podľa ust. § 15 ods. 3 zák. č. 129/2010 Z.z. týmto zanikla aj zmluva o viazanom spotrebiteľskom úvere, uzatvorená medzi žalobcom a žalovaným, s tým, že vrátenie poskytnutých peňažných prostriedkov zo zaniknutej zmluvy o viazanom spotrebiteľskom úvere si mali podľa § 15 ods. 5 cit. zákona vyporiadať medzi sebou veriteľ (žalobca) a predávajúci (Zdenko Spišiak). Z uvedeného dôvodu súdy aj odlišne pristupovali k riešeniu otázky pasívnej vecnej legitimácie žalovaného v spore. Kým si teda žalobca uplatňoval žalované nároky výlučne titulom vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru (a teda nesúhlasil s názorom, že z dôvodu absolútnej neplatnosti samotnej kúpnej zmluvy zanikla aj zmluva o viazanom spotrebiteľskom úvere, resp. že táto v tomto prípade zanikla podľa ust. § 15 ods. 3 zákona č. 129/2010 Z.z., čím nemohlo dôjsť ani k vysporiadaniu nárokov z tejto spotrebiteľskej zmluvy podľa § 15 ods. 5 cit. zákona, keďže cit. ustanovenia upravujú zánik a vysporiadanie nárokov zo zmluvy o viazanom spotrebiteľskom úvere iba v prípade odstúpenia od zmluvy o kúpe tovaru alebo poskytnutí služby), súdy vec posudzovali skôr z hľadiska nárokov na vydanie bezdôvodného obohatenia, a teda riešili otázku, medzi ktorými subjektmi malo dôjsť k vysporiadaniu nároku na vrátenie kúpnej ceny (keďže žalovaný si svoju povinnosť vrátiť predmet kúpy z neplatnej kúpnej zmluvy splnil). Ako však správne poukazuje žalobca, tento si neuplatňoval svoje nároky z absolútne neplatnej zmluvy resp. zo zaniknutej zmluvy o viazanom spotrebiteľskom úvere, ale výlučne z dôvodu vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru, ku ktorému pristúpil z dôvodu porušenia zmluvných povinností žalovaným, splácať úver riadne a včas. Preto sa mali súdy skôr zaoberať otázkou, či bol žalobca vôbec oprávnený v takomto prípade vyhlásiť mimoriadnu splatnosť úveru (t. j. či zmluva o viazanom spotrebiteľskom úvere z dôvodu absolútnej neplatnosti kúpnej zmluvy s ktorou tvorila jeden obchodný celok zanikla resp. bola neplatnou) a teda z tohto titulu si uplatňovať jednotlivé nároky s tým spojené. Inak povedané, či žalobca mohol vyhlásiť mimoriadnu splatnosť úveru aj za situácie, že samotná kúpna zmluva, ktorá tvorila so zmluvou o viazanom spotrebiteľskom úvere jeden obchodný celok, bola absolútne neplatným právnym úkonom a teda aký právny osud postihol i samotnú úverovú zmluvu.

24. Preto v posudzovanej veci síce bola relevantnou dovolacia otázka prípadného zániku zmluvy o viazanom spotrebiteľskom úvere, avšak v kontexte právnej otázky uplatnených nárokov, t. j. možnosti/nemožnosti vyhlásiť úver za mimoriadne splatný. Dovolací súd je potom názoru, že ak bola zmluva o kúpe tovaru (ktorá tvorila jeden obchodný celok so zmluvou o viazanom spotrebiteľskom úvere) absolútne neplatným právnym úkonom, potom bola neplatným aj samotná zmluva o viazanom spotrebiteľskom úvere. V danom prípade bolo predmetom financovania, a zároveň i kúpnej zmluvy, „odcudzené“ motorové vozidlo, a preto bola kúpna zmluva neplatná (§ 37 ods. 2 Občianskeho

zákonníka). Keďže bol od počiatku nemožný i predmet financovania označený v zmluve o viazanom spotrebiteľskom úvere (čl. II), i táto zmluva je zmluvou absolútne neplatnou (v úverovej zmluve bolo dohodnuté financovanie konkrétneho vozidla, nie akéhokoľvek vozidla). Je iba logickým vyústením, že ak je absolútne neplatná zmluva o kúpe tovaru, musí byť absolútne neplatná i zmluva o úvere, keďže spolu tvoria jeden obchodný celok (poskytnuté úverové prostriedky mohli byť použité len na kúpu tohto „odcudzeného“ motorového vozidla, nešlo o prípad bežného spotrebiteľského úveru ale spotrebiteľského úveru viazaného). Ak potom bola absolútne neplatnou (od počiatku) celá zmluva o viazanom spotrebiteľskom úvere, nebolo v takomto prípade možné vyhlásiť ani mimoriadnu splatnosť úveru (neplatné v tomto smere boli i tieto zmluvné dojednania - konkrétne čl. III zmluvy - všeobecné zmluvné podmienky bod 8 ods. 2, 5), a nebolo možné z nej uplatňovať ani sankcie v podobe uplatnených neuhradených riadnych splátok úveru príp. zmluvnej pokuty. Pokiaľ by išlo o nárok na náhradu škody v podobe ušlého zisku, tento by mohol byť uplatňovaný iba titulom náhrady škody z neplatného právneho úkonu (§ 42 Občianskeho zákonníka).

25. Odvolací súd teda správne prejudiciálne riešil otázku ďalšieho trvania (existencie) zmluvy o viazanom spotrebiteľskom úvere (v prípade ak bola kúpna zmluva vyhlásená za neplatnú), avšak ju neriešil s ohľadom na jednotlivé žalobou uplatnené nároky resp. skutkový stav vymedzený žalobcom v žalobe, t. j. s ohľadom na možnosť/nemožnosť žalobcu vyhlásiť mimoriadnu splatnosť úveru a uplatňovať s tým spojené nároky.

26. Dovolací súd je zhodne so žalobcom názoru, že ust. § 15 ods. 3 a s tým spojené vysporiadanie nárokov podľa § 15 ods. 5 zák. č. 129/2010 Z.z. dopadá len na tie situácie, kedy (inak platná zmluva o viazanom spotrebiteľskom úvere) zaniká odstúpením spotrebiteľa od zmluvy o kúpe tovaru alebo poskytnutí služby a ak cena tovaru alebo služby je hradená plne alebo čiastočne spotrebiteľským úverom. Inak povedané, platná zmluva o viazanom spotrebiteľskom úvere zo zákona zaniká (v ostatných prípadoch odstúpenia od zmluvy sa zmluva zrušuje), ak spotrebiteľ odstúpil od zmluvy o kúpe tovaru alebo poskytnutí služby, v rámci ktorej bola cena tovaru alebo služby hradená plne alebo čiastočne spotrebiteľským úverom. Cit. ustanovenia sa teda nevzťahujú na prípady, kedy bola tak zmluva o kúpe tovaru alebo poskytnutí služby, ako i zmluva o viazanom spotrebiteľskom úvere, absolútne neplatnými právnymi úkonmi (navyše zaniknúť môže len taká zmluva, ktorá bola platná, neplatná zmluva totiž nemohla ani len vzniknúť). Odpoveď na žalobcom nastolenú prvú dovoláciu otázku je potom taká, že „zmluva o viazanom spotrebiteľskom úvere v prípade neplatnosti zmluvy o kúpe tovaru alebo o poskytnutí služby nezaniká podľa § 15 ods. 3 zák. č. 129/2010 Z.z.“, čo však treba interpretovať tak (tým spôsobom), že „ust. § 15 ods. 3 v spojení s § 15 ods. 5 zák. č. 129/2010 Z.z. nedopadá na prípady, kedy tak zmluva o viazanom spotrebiteľskom úvere, ako aj zmluva o kúpe tovaru alebo o poskytnutí služby, sú absolútne neplatnými právnymi úkonmi“. Cit. ustanovenia tak dopadajú len na prípady odstúpenia spotrebiteľa od zmluvy o kúpe tovaru alebo o poskytnutí služby (ktorého cena bola hradená plne alebo čiastočne spotrebiteľským úverom), čoho následkom je i zánik (inak platnej) zmluvy o viazanom spotrebiteľskom úvere s následným vysporiadaním poskytnutých peňažných prostriedkov medzi veriteľom a predávajúcim, bez účasti spotrebiteľa.

27. S vyššie uvedeným, potom súvisí i otázka pasívnej vecnej legitímácie žalovaného v spore. Ako už bolo uvedené, žalobca v žalobe odvodzoval pasívnu vecnú legitímáciu žalovaného z porušenia jeho zmluvných povinností (riadne a včas splácať jednotlivé splátky úveru) a jednotlivé nároky uplatňoval titulom vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru (teda nie titulom vydania bezdôvodného obohatenia z neplatnej úverovej zmluvy). Vychádzal z toho, že v zmluvnom vzťahu nebol s predávajúcim motorového vozidla, ale so žalovaným. Z týchto skutkových tvrdení možno potom vyvodiť, že žalovaný bol v spore pasívne vecne legitimovaný, keďže žalobca s ním uzavrel úverovú zmluvu, pri ktorej vyhlásil mimoriadnu splatnosť a z tohto dôvodu sa domáhal zaplatenia jednotlivých nárokov s tým spojených. Ako však už uviedol dovolací súd, súdy sa mali v tomto smere zaoberať otázkou, či žalobca vôbec mohol za danej situácie vyhlásiť mimoriadnu splatnosť úveru a teda, či z tohto dôvodu boli žalobcom uplatnené nároky skutočne oprávnené. Súdy nižších inštancií z tohto pohľadu však vec neposudzovali.

28. Z bodu 26. tohto rozhodnutia vyplýva, že „ust. § 15 ods. 3 v spojení s § 15 ods. 5 zák. č. 129/2010

Z.z. nedopadá na prípady, kedy zmluva o viazanom spotrebiteľskom úvere, ako aj zmluva o kúpe tovaru alebo o poskytnutí služby, sú absolútne neplatnými právnymi úkonmi“. Keďže potom v tomto smere absentuje osobitná právna úprava v zák. č. 129/2010 Z.z., bolo potrebné vo veci aplikovať príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka týkajúce sa následkov absolútnej neplatnosti právnych úkonov, v podobe vydania bezdôvodného obohatenia (§ 1 ods. 8 zák. č. 129/2010 Z.z., § 457 Občianskeho zákonníka). Podľa cit. ustanovenia, ak je zmluva neplatná alebo ak bola zrušená, je každý z účastníkov povinný vrátiť druhému všetko, čo podľa nej dostal. Z neplatnej alebo zrušenej zmluvy je každý z účastníkov povinný vrátiť druhému všetko, čo na základe nej dostal. Táto povinnosť je vzájomná. Táto povinnosť zaťažuje výlučne zmluvné strany (účastníkov zmluvy) - R 4/1988. V posudzovanej veci to znamená, že titulom absolútne neplatnej kúpnej zmluvy, žalovanému, ako kupujúcemu, prislúchalo právo na vrátenie kúpnej ceny voči predávajúcemu a predávajúcemu, vzniklo právo na spätný prevod vlastníctva k veci. Ako správne v tomto smere konštatovali i sudy nižšej inštancie, nie je vylúčené, aby účastník neplatnej kúpnej zmluvy vydal vec priamo vlastníkovi (t. j. osobe odlišnej od osoby, od ktorej mal vec nadobudnúť) a nie svojmu zmluvnému partnerovi (predávajúcemu). Žalovaný si teda z neplatnej kúpnej zmluvy splnil svoju povinnosť, ktorá mu vyplývala z ust. § 457 Občianskeho zákonníka, tým, že motorové vozidlo vydal (prostredníctvom príslušného orgánu činného v trestnom konaní) priamo poškodenému (R 4/1988). Žalovanému potom zostal nárok na vrátenie kúpnej ceny, v danom prípade 20 000,- eur (z toho 6 000,- eur vynaložil žalovaný zo svojho a 14 000,- eur za neho vyplatil žalobca v zmysle uzavretej úverovej zmluvy), ktorý si mal uplatniť voči predávajúcemu. Bolo potrebné vychádzať i z toho, že žalobcom poukázaná suma 14 000,- eur (suma poskytnutého spotrebiteľského úveru) potom predstavovala iba časť kúpnej ceny, hradenej samotným žalovaným (aj keď prostredníctvom žalobcu, ktorý túto sumu poukázal priamo predávajúcemu, avšak tak urobil na základe uzavretej úverovej zmluvy so žalovaným), a teda predávajúci bol v tomto smere iba platobným miestom, určeným žalovaným. Titulom absolútne neplatnej zmluvy o viazanom spotrebiteľskom úvere, zase vzniklo žalobcovi, s poukazom na ust. § 457 Občianskeho zákonníka, právo voči žalovanému na vrátenie poskytnutého úveru (14 000,- eur). Žalovaný tak bol, titulom absolútnej neplatnosti zmluvy o viazanom spotrebiteľskom úvere, pasívne vecne legitimovaný iba na vrátenie sumy poskytnutého úveru (po odpočítaní uhradených splátok úveru). Z uvedeného možno vyvodiť záver, že pokiaľ išlo o otázku pasívnej vecnej legitimácie, pre jej určenie bolo rozhodujúce (a túto bolo potrebné rozlišovať podľa toho), či si žalobca v konaní uplatňoval nároky z vydania bezdôvodného obohatenia (vrátenie vzájomných plnení) titulom neplatnej zmluvy o viazanom spotrebiteľskom úvere (§ 457 Občianskeho zákonníka), alebo si uplatňoval nároky z vyhlásenia predčasnej (mimoriadnej) splatnosti úveru. Ako už bolo uvedené, kým žalobca odvodzoval pasívnu vecnú legitimáciu žalovaného v spore titulom porušenia zmluvných dojednaní, z dôvodu ktorého si voči nemu uplatňoval nároky vyplývajúce z mimoriadneho zosplatenia úveru (t. j. nároky z nezaniknutej úverovej zmluvy), sudy nižších inštancií posudzovali pasívnu vecnú legitimáciu žalobcu (resp. jej nedostatok) z absolútne neplatnej kúpnej zmluvy, ktorá podľa nich vyvolala i zánik samotnej úverovej zmluvy (§ 15 ods. 3 zák. č. 129/2010 Z.z.) s následným vysporiadaním nárokov podľa § 15 ods. 5 cit. zákona (teda priamo medzi veriteľom a predávajúcim). Sudy nižších inštancií však v tomto smere cit. ustanovenia nesprávne vzťahli aj na prípad (týmto zákonom neupraveným) absolútnej neplatnosti zmluvy o kúpe tovaru, ako aj zmluvy o viazanom spotrebiteľskom úvere (hoci tieto dopadali len na prípady odstúpenia spotrebiteľa od zmluvy o kúpe tovaru, čo vyvolalo zánik - inak platnej - zmluvy o viazanom spotrebiteľskom úvere), čím vec (i z hľadiska pasívnej vecnej legitimácie) nesprávne právne posúdili. Preto odpoveď na žalobcom nastolenú druhú dovolaciu otázku je potom taká, že „vysporiadanie nárokov zo zmluvy o viazanom spotrebiteľskom úvere podľa § 15 ods. 5 zák. č. 129/2010 Z.z. sa netýka iných prípadov zániku zmluvy, než jej zániku z dôvodu odstúpenia spotrebiteľa od zmluvy o kúpe tovaru alebo poskytnutí služby (a teda netýka sa nárokov z absolútne neplatnej zmluvy o viazanom spotrebiteľskom úvere)“, čo potom v posudzovanej veci treba vykladať tak, že „pasívne vecne legitimovaný ohľadne týchto nárokov nie je, v prípade absolútnej neplatnosti zmluvy o viazanom spotrebiteľskom úvere, predávajúci, ale je ním zmluvná strana (žalovaný), a to titulom vydania bezdôvodného obohatenia podľa § 457 Občianskeho zákonníka. Zároveň predávajúci je pasívne vecne legitimovaný na vrátenie kúpnej ceny z neplatnej zmluvy o kúpe tovaru alebo poskytnutí služby, vo vzťahu k žalovanému“.

29. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že žalobca opodstatnene

tvrdí, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (i súdu prvej inštancie) spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci vo vzťahu k aplikácii ust. § 15 ods. 3, 5 zák. č. 129/2010 Z.z. na prípady absolútnej neplatnosti zmluvy o kúpe tovaru alebo poskytnutí služby, ako aj zmluvy o viazanom spotrebiteľskom úvere. Na druhej strane je potrebné si rovnako uvedomiť, že žalobca v žalobe nežiadal od žalovaného vydanie bezdôvodného obohatenia, titulom absolútnej neplatnosti právneho úkonu (t. j. vrátenie poskytnutého úveru), ale si uplatňoval viaceré nároky v súvislosti s porušením zmluvných povinností žalovaným a vyhlásením mimoriadnej splatnosti úveru (zmluvu o úvere považoval za platnú - nezaniknutú i napriek absolútnej neplatnosti kúpnej zmluvy). Predmetom sporu tak malo byť posúdenie, či v prípade absolútnej neplatnosti úverovej zmluvy žalobca mohol vyhlásiť mimoriadnu splatnosť tohto úveru a či, z tohto dôvodu, mohli byť žalobcom uplatnené nároky skutočne oprávnené.

30. Z týchto dôvodov dovolací súd rozsudok súdu prvej inštancie, ako aj rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 2 CSP) a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 450 CSP). V ďalšom bude úlohou súdov posudzovať oprávnenosť uplatnených nárokov (i otázku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného) z hľadiska ich skutkového vymedzenia v žalobe, t. j. posúdiť, či i v prípade absolútnej neplatnosti zmluvy o viazanom spotrebiteľskom úvere (z dôvodu absolútnej neplatnosti zmluvy o kúpe motorového vozidla) bol žalobca oprávnený vyhlásiť mimoriadnu splatnosť úveru, a uplatňovať si nároky s tým spojené.

31. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 454 ods. 3 CSP).

32. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.